

Raadsvoorstel

Onderwerp:

regionale energie strategie (RES) 1.0 (concept)

portefeuillehouder: Marcel Roelofs

datum vergadering: 8 maart 2021

zaaknummer: 0889241913

Samenvatting

De vijftien gemeenten van Noord- en Midden Limburg vormen samen met de Provincie, Netbeheerder en het Waterschap onze RES-regio. De gemeenteraden, provinciale staten en het algemeen bestuur van het Waterschap hebben een belangrijke rol in de RES, zij dienen in juli 2021 in te stemmen met deze strategie.

In de door ons college vastgestelde startnotitie op 24 juni 2019 (met uw raad gedeeld via een Rib) is het proces beschreven om te komen tot deze RES in juli 2021. Nadat de startnotitie door alle colleges, gedeputeerde staten, dagelijks bestuur van het Waterschap en Enexis was vastgesteld, zijn we samen met de belanghebbenden het proces gestart om te komen tot uitgangspunten voor de RES.

In april 2020 heeft u als gemeenteraad ingestemd met de uitgangspuntennotitie van de RES. Op basis van de uitgangspuntennotitie is de concept RES opgesteld. Die is in de periode tussen juni en oktober 2020 vastgesteld door alle boven genoemde instanties en verstuurd naar het Rijk.

Vervolgens is doorgewerkt om te komen tot een ontwerp RES 1.0.

In de maand februari wordt deze ontwerp RES 1.0 ter consultatie voorgelegd aan alle gemeenteraden in Noord- en Midden Limburg, provinciale staten en het algemeen bestuur van het Waterschap.

U kunt als raad of als partij uw zienswijze op de ontwerp RES 1.0 geven. Dit moet gebeuren via een speciaal format, die is bijgevoegd bij de stukken.

De opgehaalde input zal daar waar mogelijk worden meegenomen in de definitieve RES 1.0 die in mei/juni aan u als gemeenteraad zal worden voorgelegd ter besluitvorming, evenals aan de andere genoemde bestuursorganen.

Op 1 juli wordt het document namens de regio dan ingediend bij het Rijk.

Voorstel

Wij vragen u als gemeenteraad of als partij om uw zienswijze te geven op het ontwerp van de Regionale Energiestrategie Noord- en Midden Limburg (RES- NML) 1.0.

De zienswijze(n) kan worden ingebracht via de bijgevoegde format.

Toelichting raadsvoorstel

1. Aanleiding

Klimaatakkoord

Om de opwarming van de aarde te beteugelen zijn drastische maatregelen nodig. In het Nationaal Klimaatakkoord (2019) hebben het Rijk, de decentrale overheden, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties afgesproken de CO₂-uitstoot sterk te verminderen: In 2030 met 49% ten opzichte van 1990. Dit vergt een energietransitie; een transitie van ons fossiele energiesysteem naar een systeem met hernieuwbare bronnen.

Energietransitie

De energietransitie is een complexe ontwikkeling, die regionaal maatwerk en samenwerking tussen alle partijen vergt. Binnen het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie (NPRES) werken de 30 energieregio's in ons land aan een Regionale Energiestrategie. Deze strategieën zullen straks ruimtelijk geborgd worden via het omgevingsbeleid van gemeenten, provincies en het Rijk en via het beleid van de waterschappen.

2. Doelstelling

Wij willen uw raad informeren over de ontwerp RES 1.0 en vervolgens consulteren. U kunt als raad of als partij uw zienswijze inbrengen. Kunt u zich vinden in de huidige uitwerking en de daarbij behorende ambities? Welke aandachtspunten wilt u nog meegeven in dit proces?

3. Uitgangssituatie

- Op 24 juni 2019 is de startnotitie RES door uw college vastgesteld (via RIB naar de raad)
- Op 2 december 2019 heeft de raad, tijdens een commissievergadering, input gegeven op de concept uitgangspuntennotitie (consultatieronde)
- Op 21 april 2020 heeft de raad de uitgangspuntennotitie RES vastgesteld. Deze notitie vormde de basis voor de uitwerking van de concept RES en de ontwerp RES 1.0 die nu voorligt.
- Op 6 juli 2020 heeft het college het concept RES vastgesteld (de raad geïnformeerd via een RIB)
- Op 30 september hebben alle colleges van Noord- en Midden-Limburg, GS en AB Waterschap de concept RES vastgesteld en is de concept RES verstuurd naar het Rijk voor inhoudelijke terugkoppeling
- In december 2020 hebben wij via een RIB een presentatie gedeeld over de stand van zaken op dat moment betreffende de ontwerp RES 1.0
- Op 28 januari is de ontwerp RES 1.0 vrijgegeven voor consultatie met raden, belanghebbenden en inwoners.

4. Rol gemeente

De rol van de gemeente is actief participeren in het regionale proces

De samenleving is betrokken bij het opstellen van de ontwerp RES door middel van een klankbordgroep met een afspiegeling van regionale belanghebbende partijen ten aanzien van het thema energietransitie. Deze klankbordgroep zal ook geconsulteerd worden over de ontwerp RES. Daarnaast wordt de samenleving geïnformeerd door het aanbieden van een webinar en een website met alle informatie. Inwoners kunnen via een formulier dat te vinden is op de website, reageren op de ontwerp RES 1.0.

5. Toelichting

De ontwerp RES 1.0 NML is tot stand gekomen dankzij een intensieve samenwerking tussen- en consultatie van- alle betrokken partijen en ligt nu ter inzage voor u als gemeenteraad. Deze ontwerp RES 1.0 NML vormt een uitwerking van de uitgangspunten zoals door u vastgesteld. Het is een eerste versie van een strategisch document dat twee- jaarlijks herzien zal worden.

In het document wordt omschreven welke informatie er al is en welke keuzes reeds gemaakt kunnen worden. Daarnaast wordt inzicht geboden in wat er in de komende periode nog moet gebeuren. Dit laatste zal straks bij de vaststelling van dit document ook worden vertaald in een uitvoeringsconvenant. Uiteraard is er ook oog voor innovaties, deze zullen bij iedere herziening van het document bekeken worden en indien nodig worden opgenomen in de RES.

In de bijgevoegde oplegnotitie wordt een overzicht gegeven van alle in de ontwerp RES 1.0 opgenomen ambities en acties. Tevens is hierin een overzicht opgenomen op welke punten de ontwerp RES is gewijzigd ten opzichte van de door ons college vastgestelde concept RES.

Ambities ontwerp RES 1.0 NML

De RES NML heeft er bewust voor gekozen om ook in te zetten op energiebesparing. Immers, wat niet aan energie verbruikt wordt, hoeft ook niet opgewerkt te worden.

Op basis van de besparingsambitie is vervolgens uitgewerkt hoeveel duurzame energie en warmte opgewekt moet worden in onze regio en hoe we dat zouden kunnen realiseren. Daarbij worden samengevat de volgende ambities geformuleerd in de concept RES NML:

Energiebesparing

Als RES NML willen wij burgers en bedrijven verleiden, begeleiden en stimuleren om in 2030 25% minder energie te gebruiken ten opzichte van 2015. Dit willen we bereiken door:

- a. Een maatwerk ontzorgingsprogramma energiebesparing voor de verschillende doelgroepen.
 - i. Een digitaal loket
 - ii. Inzet van energiecoaches
 - iii. Uitwisseling van kennis, middels een regionale kennisbank.Zowel voor particulieren, publiek en maatschappelijk vastgoed als voor bedrijven.
- b. Het stimuleren van het opwekken en gebruik van duurzame energie.
 - i. Kleinschalig opwekken van energie op daken.

Met kleinschalig bedoelen we installaties met een (piek) vermogen van maximaal 15 kWp (kilowattpiek). Dit gaat om daken tot 50 zonnepanelen. We willen dat in 2030 op 70% van de geschikte daken in onze regio gemiddeld 10 zonnepanelen liggen.

- ii. Gezamenlijke aanpak energie besparing bij bedrijven en commercieel vastgoed. Middels de wettelijke besparingsplicht en door een stimulering aanpak voor bedrijven in samenwerking met het MKB Limburg.

Energiebesparing RES t.o.v. Beeselse aanpak

Bovenstaande ambities sluiten aan bij de actiepunten van onze duurzaamheidsvisie Focus, Lef en Draakkracht.

De inzet van energiecoaches en het stimuleren van kleinschalig opwekken van energie op daken past bij de huidige besparingsaanpak van de gemeente Beesel (spoor 1 van KODE Beesel). Hierover vindt kennisdeling plaats binnen de RES.

De RES zoekt aansluiting bij het Duurzaambouwloket als digitaal energieloket. Dit valt onder het cafetariamodel van de RES besparingsaanpak. We onderzoeken als gemeente Beesel nog of we ook aansluiten bij het Duurzaambouwloket. Voordeel van dit digitale loket is, dat inwoners ook telefonische kunnen kortsluiten met een energieadviseur. We hebben als gemeente al ons eigen duurzaamheidstrefpunt en onze website duurzaam.beesel.nl.

Grootschalige opwek

Als RES NML willen wij 1.200 GWh duurzame energie opwekken in 2030 (vergund in 2025) doormiddel van zon- en windprojecten. We gaan hiervoor:

- a. De reeds geplande (SDE +vergunde projecten ondersteunen en aanjagen);
- b. Het aanbrengen van zonnepanelen op grote daken (>15Kwp) aanjagen middels een regionaal versnellingssteam;
- c. Grootschalige opwek realiseren middels uitvoering van één van de volgende, nog nader te verkennen, drie scenario's:
 - i. Wells Meer + één vergelijkbaar project (250 hectare) met zon en wind
 - ii. Wells Meer + twee grote projecten (100 hectare +) en meerdere kleine (5-10 hectare) met zon en wind.
 - iii. Wells Meer + drie middelgrote projecten (50-100 hectare) en meerdere kleine (5-10 hectare) met zon en wind.
- d. Voor gebieden groter dan 10ha zon- PV(>10MW) of 2 windturbines van 3,5 MW dient regionale afstemming plaats te vinden.
- e. Het opstellen van een nadere uitwerking voor regionale afstemming, met als doel de netcapaciteit zo efficiënt mogelijk in te zetten in de regio.
- f. Het borgen van uitgangspunten zoals sociale duurzaamheid, lokaal eigendom, meervoudig ruimtegebruik en goede landschappelijke inpassbaarheid in het proces om te komen tot een uitvoeringsconvenant van de RES 1.0

In de ontwerp RES 1.0 zijn potentiegebieden opgenomen voor de grootschalige opwek. Deze potentiegebieden zijn gekozen op basis van de landschappelijke inpassing en zijn uitdrukkelijk nog geen zoekgebieden.

Bij deze verkenning houden we rekening met de toenemende behoefte aan opwek van duurzame energie vanuit andere sectoren (denk hierbij aan elektrificatie van mobiliteit of elektrificatie van warmte in de transitieperiode tot 2050).

Grootschalige opwek RES t.o.v. Beeselse aanpak

De uitwerking voor grootschalige opwek dient zich te vertalen naar een lokale aanpak. In januari 2020 heeft de raad van Beesel het Kader Opwekking Duurzame Energie (KODE Beesel) vastgesteld. Onze ambities, die in onze Duurzaamheidsvisie en in de sporen 2 t/m 5 van KODE Beesel zijn opgenomen, zijn gedeeld met de RES en verwerkt in de RES plannen.

De raad heeft destijds besloten om te starten met het ontwikkelen van vier zonnevelden tussen de Maas en de A73. Dit valt binnen de lokale verantwoordelijkheid van de gemeente (spoor 4) van KODE Beesel).

Tevens heeft de raad besloten dat, zodra de concept RES was vastgesteld, gestart kan worden met een gebiedsverkenning tussen de A73 en de Duitse grens ('t Brook), met het oog op een gebiedsontwikkeling waarbij opwekking duurzame energie één van de motoren kan worden van deze gebiedsgerichte aanpak. Het gebied 't Brook valt binnen de potentiegebieden van de ontwerp RES 1.0.

Het betreft een gebied dat groter is dan 10 ha zonPV of 2 windturbines. Daarom vindt hierover regionale afstemming plaats. Dit is met name belangrijk in verband met de schaars beschikbare netcapaciteit.

Regionale Structuur Warmte

Onderdeel van de RES NML is een Regionale Structuur Warmte. Hierin worden de warmtevraag en mogelijke regionale warmtebronnen in onze regio in kaart gebracht. In de concept RES 1.0 is onderzoek gedaan naar de volgende bronnen:

- a. Restwarmte: zeer beperkt beschikbaar op regionale schaal. Op gemeentelijke schaal is er wel sprake van restwarmte denk daarbij aan supermarkten, productielocaties en kleine datacenters.
- b. Groengas: Groengas is interessant als deel oplossing, de toepassingen worden nog verder verkend De RES richt zich dan enkel op vergisten en doet op dit moment nog onderzoek naar de mate waarin dit inzetbaar is.
- c. Geothermie: de regionale beschikbaarheid hiervan is nog onvoldoende duidelijk. Hiervoor zijn we afhankelijk van de resultaten van een nationaal scan onderzoek, deze resultaten volgen na de zomer van 2021.
- d. Aquathermie: Alleen lokaal te benutten, maar wel een veel belovende techniek. Kansen voor kennisuitwisseling in RES verband.
- e. Zonnethermie: Kansen om lokaal in te zetten.

Geconstateerd kan worden dat slechts een beperkt aantal regionale bronnen beschikbaar is op dit moment. In de komende periode wordt gewerkt aan een uitvoeringsplan rondom de regionale warmtetransitie waarin de volgende zaken worden uitgewerkt:

- a. Acties om de potentie van groengas te benutten.
- b. Uitwerken samenwerking met aangrenzende RES-regio's rondom het toepasbaar maken van de in de zomer van 2021 ruwe geothermie-data.
- c. Eventueel aanvullend onderzoek naar ondiepe geothermie op basis van het scan- onderzoek.
- d. Kennisdeling rondom aquathermie.

Regionale Structuur Warmte t.o.v. Beeselse aanpak

De Individuele gemeenten stellen naast een Regionale Structuur Warmte ook een lokale Transitievisie Warmte (TVW) op. Dit is een verplichting vanuit het Rijk. In de lokale TVW staat omschreven welke wijken/buurtten van het aardgas afgaan in de periode tot 2030.

In 2020 hebben wij een warmteverkenning uitgevoerd, die een beeld geeft welke lokale en/of regionale bronnen voor ons beschikbaar zijn en wat de mogelijkheden zijn om wijken/buurtten van het aardgas af te koppelen. In 2021 zullen wij onze Warmteverkenning vertalen in een WTV. Dit zullen we doen door middel van een participatieve aanpak, vergelijkbaar met de aanpak van de duurzaamheidsvisie. De WTV en de uitvoering daarvan raakt namelijk alle inwoners van Beesel. Wij komen hier op korte termijn bij u terug om de aanpak te bespreken.

Participatie en communicatie

Hoewel de ontwerp RES 1.0 een behoorlijk technisch stuk is, ziet de RES NML de energietransitie als meer dan alleen een technische oplossing voor het klimaatvraagstuk. Niet de kortste weg naar ons doel, maar de mens staat hierin centraal. Iedere inwoner en organisatie, in de breedste zin van het woord, moet op zijn eigen manier kunnen meepraten, mee kunnen denken en mee kunnen doen. Zo wordt een duurzamere manier van leven onderdeel van de samenleving en ontstaat er meer acceptatie en draagvlak. Dit is de wijze waarop gewerkt wordt in de RES NML. De volgende afspraken worden dan ook onderdeel van de uitvoering van de RES 1.0:

- a. Vertaling van de afspraken over 50% lokaal eigendom en over lokale medezeggenschap in het omgevingsbeleid.
- b. Sociale duurzaamheid krijgt aandacht in de uitvoering van projecten.
 - i. Iedereen kan mee doen
 - ii. Iedereen kan het betalen
 - iii. Iedereen kan meeprofitieren (terugvloeien van revenuen naar de lokale gemeenschap)
- c. Een verdere verkenning naar de mogelijkheden voor een (regionaal) energiebedrijf.

Participatie en communicatie t.o.v. Beeselse Aanpak

Door de RES projectgroep is uitgebreid gesproken met Beesel over onze aanpak Sociale Duurzaamheid in onze duurzaamheidsvisie en KODE Beesel. Wij herkennen onze aanpak dan ook nagenoeg één op één terug in de ontwerp RES 1.0. De RES ziet de communicatie met inwoners als een lokale taak. Die vullen wij graag in met onze bewustwordingscampagne Gewoon Samen Duurzaam en met de participatieve aanpak van diverse projecten.

Doorkijk naar uitvoering van de RES NML 1.0

Nadat de RES 1.0 voor onze regio is vastgesteld door de betreffende gemeenteraden, Provinciale Staten en het Algemeen Bestuur van het Waterschap, zullen de in de RES opgenomen afspraken vertaald worden in een uitvoeringsconvenant. Daarmee 'formaliseren' we de gezamenlijke afspraken en borgen we de uitvoering.

Ten aanzien van de financiering van het vervolg proces heeft de rijksoverheid een onderzoek uitlaten voeren. Op basis van de resultaten van dit onderzoek, zal na de landelijke verkiezingen gekeken worden welke middelen beschikbaar komen vanuit de Rijksoverheid voor de uitvoering van de taken voor gemeenten in het klimaatakkoord.

Parallel aan de behandeling van de ontwerp RES 1.0 loopt een onderzoek naar de toekomstige

Vervolgprocedure Raad

U kunt nu als raad en/of als partij uw zienswijze geven op het ontwerp RES 1.0 via bijgevoegd format. De opgehaalde input zal daar waar mogelijk worden meegenomen in de definitieve RES 1.0.

Zoals reeds eerder aangegeven zal de definitieve RES 1.0 in mei/juni ter besluitvorming worden voorgelegd aan alle gemeenteraden in Noord- en Midden Limburg, provinciale staten en het algemeen bestuur van het Waterschap. Dit document wordt op 1 juli aangeboden bij het Rijk.

- a. Financieel
In artikel 2 van het Klimaatakkoord is afgesproken dat het ROB onderzoek doet naar de daadwerkelijke kosten die gemeenten maken voor de inzet van gemeentelijke capaciteit om de nieuwe taken die samenhangen met het Klimaatakkoord, waaronder het opstellen, monitoren en herijken van de RES'en uit te voeren. Eind 2020 is dit onderzoek afgerond en is een advies afgegeven over financiële ondersteuning voor gemeenten. Het is afwachten hoe het Rijk hierover besluit.
- b. Juridisch
De RES is een strategische nota en is niet bindend. De afspraken uit de RES moeten worden vastgelegd in de gemeentelijke omgevingsvisie.
- c. Risico's

6. Visie Blij in Beesel

De regionale samenwerking met de regio's Noord- en Midden-Limburg en andere partners sluit aan bij het thema samenwerking van Blij in Beesel.

7. Toegankelijkheid

N.v.t.

8. Duurzaamheid

Deelnemen aan de RES is één van de actiepunten uit de duurzaamheidsvisie en draagt bij aan het behalen van de doelstellingen uit het thema energie. De activiteiten moeten leiden tot een energieneutrale regio NML in 2050

Bijlagen

Ontwerp RES 1.0

Oplegnotitie Ambitie en acties ontwerp RES 1.0 en wijzigingen t.o.v. ontwerp RES

Reactieformulier Ontwerp RES 1.0